

Szakmai beszámoló

Múzeumi vándorbot

A Herman Ottó Múzeum szakmai szervezésű kirándulásai 2021

NKA pályázati azonosító: A2026/N5856

2020-ban NKA Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiumnál a Herman Ottó Múzeum A2026/N5856 adatlap azonosító számon pályázatot nyújtott be a Nemzeti Kulturális Alap Ismeretterjesztés és Környezeti Kultúra Kollégiumához, a „Múzeumi Vándorbot – A Herman Ottó Múzeum szakmai vezetésű kirándulásai”, mint pályázati cél támogatására. A Nemzeti Kulturális Alap Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiumának 201113/00405 (pályázati azonosító) számú döntése alapján 2021. 01. 04-én támogatási szerződés jött létre, a támogatás összege bruttó 700.000.- Ft volt.

Az elnyert támogatási összegből a Múzeum 2021. évben földtörténeti, irodalmi, képzőművészeti, néprajzi emlékek és értékek népszerűsítése céljából, illetve a múzeumi munkatársakat, valamint a múzeum- és természetbarát, kultúraápoló városlakókat egyszerre érintő közösségépítés céljával kirándulásokat szervezett. A tudományterületenként szakmai vezetéssel ellátott hétvégi túrák Miskolc közigazgatási területének nyugati, a Bükk hegységgel érintkező részére koncentráltak.

A pályázatban eredetileg vállalt 6 túrával szemben 2021. májusa és decembere között összesen 8 túra megszervezésére került sor. Ennek keretében a Bükk érdekes természeti, történeti és kulturális emlékeit járhatták végig az érdeklődők a múzeum munkatársai és külsős szakemberek vezetésével. A Múzeumi vándorbot összekötötte a mozgást az ismeretterjesztéssel. Olyan túrákra invitáltuk a látogatókat, amelyeken egy-egy megálló keretében, a túraútvonalhoz kapcsolódó érdekes témákról, történetekről hallhattak a résztvevők. Ezen túrák végpontja minden alkalommal a Herman Ottó Emlékház volt. Emellett különösen fontos elemként épült be a túrák szervezésébe Herman Ottó emlékének ápolása is.

A túrák megtervezője és főszervezője Mészáros Viktória múzeumi munkatárs volt. Ezeken az alkalmakon összesen 19 előadást hallgathattak meg a résztvevők. A pályázati összegből 608.000 Ft az előadók tiszteletdíjára került felhasználásra, 70.000 Ft pedig a rendezvény marketingköltségeire.

2021. május 29. – Olvasztár túra

A szakmai túravezetést Dr. Harcsik Béla a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum Kohászati Múzeum vezetője tartotta.

Az Olvasztár túra kapcsán megtudhattuk, hogy a diósgyőri kohászat alapjait Fazola Henrik, egri lakatos- és kovácmester rakta le városunkban. A Bükkben talált vasérctelepekre 1765-től kezdett vashámorokat telepíteni a Garadna és a Szinva patakok völgyében. Mária Terézia támogatását bírva, valamint a bécsi bányakincstárral, kamarai főtisztviselőkkel és miskolci kereskedőkkel társulva 1770-től fogott bele a felsőháromi vasolvasztó megépítésébe, mellyel a Diósgyőr-Hámori Vasművet alapozta meg. A diósgyőri kohászat dokumentumai és műtárgyai egészen a helyi kohászat 2009. évi megszűnéséig kimeríthetetlen forrásai egy dicsőséges múlt elbeszélésének, melynek legszebb ipari örökségi emlékei (Fazola-emléktábla, Újmassai őskohó és ipari skanzen, Kohászati Múzeum) egy

karnyújtásnyira található a miskolciaktól. Külön is izgalmas és felidézni való téma a Hámori-tó vaskohászathoz kapcsolódó létrehozása a 19. század elején.

2021. június 19. – Üveg túra

Az Üvegútra során olyan témákat érintettünk, mint növénytan és népi gyógyászat, üveggyártás, ásványtan és karsztfejlődés.

Vendégeink megtudhatták a bükkszentkereszti gyógyító kövek történetét, bepillantottak a népi gyógyászat izgalmas világába és megismerhették a gyógynövényeknek mindennapjainkban játszott szerepét. Majd sorra került a bükkszentkereszti üveggyártás, az üveghuták, illetve a bükki ipari települések 18. századba visszanyúló története.

Tervezett túráknak ezen rövidebb egysége után, bátrabb, hosszabb túrát kedvelő vendégeink a Száraz Szinván végig gyalogolva a Szinva-forrás keletkezéséről, és Miskolc vízellátásának izgalmas múltjával is megismerkedhettek. Túránkat az Y-táró, avagy mi is az a rézindikáció különleges kérdésének megválaszolásával zártuk, majd fejeztük be utunkat a Herman Ottó Emlékháznál (Pele-lak).

Meghívott előadók:

Dr. Tóth Arnold, néprajzkutató, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Dr. Veres László, történész

Fehér Béla, mineralógus, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

2021. július 10. – Nyári fuvallat túra

A Múzeumi Vándorbot következő alkalma a Nyári fuvallat túra útvonalán vitt végig, most is számtalan izgalmas, érdekes, a Bükkhöz kapcsolódó témával, előadással.

Legelső túránkon még Hámor elfeledett, múltba vesző történetét hallhattuk, amely *„Hámor volna, de nincs már kalapács, Se hangos pöröly, se barna kovács...”* – ahogy Lévy József a 19. század második felében írta. E régi emlékek mentén a vasgyártás után Üvegútunk Bükkszentkeresztre vitt, egy újabb ipar, az üvegipar történetébe, hutáinak és az itt élők népi hiedelmeinek világába.

Legújabb túránk a múzeum névadójának, Herman Ottónak állított elsődlegesen emléket, akinek pár héttel korábban volt születésének 136. évfordulója. Így a túra során szó volt Herman Ottóról, a Bükkhöz és Lillafüredhez való kötődéséről, de vendégünk volt Varga Éva szobrászművész is, aki mesélt Herman Ottóról, a vidráról és József Attiláról is, amelyeknek általa készített szobrait Lillafüreden láthatjuk.

S miközben megpihentünk a hámorok számára egykoron létrehozott *„Bércfoglatban óriás smaragd”* lillafüredi tó partján, e verssorok és előadás mutatta be a Bükk, a táj költészetre gyakorolt hatását, versekben való megjelenését, így például József Attila és Lillafüred kapcsolatát, kinek szobra a vízesésnél várja a látogatókat.

A vízesés – József Attila és a költészetén túl saját történetéről is mesélt. Keletkezése, a barlangok és a barlangokban egykor élt ősember története pedig ismét visszavitt minket Herman Ottóhoz. Az első itt megtelepedő emberek életéről hallható előadás már a régészet világába vezette be túrázóinkat.

Meghívott előadók:

Dr. Szolyák Péter régész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Watah Veronika biológus, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Békési Gábor irodalomtörténész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Varga Éva, szobrászművész

2021. augusztus 7. – Sötét erdő túra

A túra során Sebes víz patak medrén keresztül a sebesvízi üdülő felé vezető túrán földtörténeti, művészettörténeti és geológiai előadások voltak hallhatók. A túrán résztvevők megismerhették a patak medrének történetét, az ott található köveken keresztül a Bükk kialakulásának történetét, majd annak jelenkorába, és a közelmúltba nyújtott bepillantást az az előadás, amely az üdülő területén egykor jelentős Fotóművészeti Alkotótábor történetét elevenítette fel. Az alkotótábor alapítói Miskolc kulturális életének meghatározó szereplői voltak. Átaluk olyan fotóművészeti közösség formálódott a városban, amelynek ezen nyári rendezvényei nemzetközi szinten ismertek voltak. A túra utolsó előadója pedig a barlangok, illetve a Bükk-fennsík felszínformáival és vízrajzi vonatkozásaival ismertette meg az érdeklődőket.

Meghívott előadók:

Fehér Béla, mineralógus, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Kákóczki András művészettörténész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Dr. Hevesi Attila geográfus

2021. szeptember 4. – Ostrom túra

A diósgyőri várról a Herman Ottó Múzeum régésze, Miskolczi Melinda tartott előadást. Megismerkedhettek a túrázók a Szinva-patak völgyéből kiemelkedő szikladombra épült vár történetével, amelyet krónikájában már Anonymus is megemlített, amikor a domb tetején még csak egy földvár állt, majd pusztult el a tatárjárás idején.

Kohász út (kék +) történetével folytatódott a túra, amelynek során a túrázók megismerkedhettek a szervezett természetjárás miskolci történetével a Kárpát egyesület, cserkészek, munkás-természetjárók szervezetein keresztül. Szó volt a turistaházak építéséről, a jelzések és turistatérképek történetéről, valamint a bükki sportéletről (sípályák, egykori síugró sánc, jégkorong és vitorlázás a Hámori-tavon). Kék-túra mozgalom, természetjárás a szocializmusban, DVTK szakosztály

Meghívott előadók:

Miskolczi Melinda régész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Dr. Hajdú Ildikó művészettörténész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

2021. október 2. – Medve túra

Ismét a régészet, illetve a történelem és építészettörténet került soron következő túránk fő témája. A bükki középkori királyi vadászatok beszédes helynevének eredetébe és Mátyás király lábnymának legendájába, észak-magyarországi hadjáratainak történetébe vezette be az érdeklődőket Dr. Szörényi Gábor régész. Majd a néprajz oldaláról ismerkedhettek meg a túrázók a Kecse-lyuk barlangjával, ahol a bükki állattartás és erdei legeltetés több évszázados néprajzi emlékeit, történeteit mutatta be Dr. Tóth Arnold.

Izgalmas története van az 1930-ban átadott Palotaszállónak is, amelynek építéstörténetéről, filmtörténeti vonatkozásairól és trianoni meghatározottságáról tartott előadást Kapusi Krisztián történész. Tovább haladva a Peleházhoz, a hámosi villaépítészet került az érdeklődés előterébe. A hámosi villaépítészet, az 1890-es években kiépülő üdülőtelep történetéről Dr. Bereczki Zoltán tartott előadást.

Meghívott előadók:

Dr. Szörényi Gábor régész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Dr. Tóth Arnold néprajzkutató, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Kapusi Krisztián történész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Dr. Bereczki Zoltán építész

2021. október 16. – Bocs túra

A Bocs túra a Büdös-pest barlang, Kőlyuk barlang, Udvar-kő barlang, valamint a Herman Ottó barlang útvonalon haladt keresztül. Ezen út során az ősemberkutatás 130 éves történetébe nyújtott bepillantást Dr. Szolyák Péter régész. 130 éve, 1891-ben Miskolcon született meg az ősemberkutatás története, amikor előkerültek az első, ősember által készített eszközök. Mindebben a múzeum névadójának, Herman Ottónak kiemelt szerepe volt a Bársony-ház építése során előkerült szakócák beazonosításán keresztül a tudományterület megalapozásában. A túra során az érdeklődők megismerkedhettek a Bükkben feltárt barlangokban egykor megszállt, hosszabb-rövidebb itt tartózkodó emberek történetével.

Meghívott előadó:

Dr. Szolyák Péter régész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

2021. december 11. – Téli álom túra

Az év utolsó túrája Lillafüredet és Hámort járta be. Az út során az érdeklődők megismerkedhettek Lillafüred épített történetével, művészettörténeti emlékeivel. a Szikla kálvárián keresztül a Kápolna, majd a Posta, az oldalán megjelenő falkép, a Fügőkert, a Limpiászi feszület Lillafüred 1920-as évekbeli kiépülésének történetét járta körbe. A felső-hámori templom a terület középkori történetébe vezette a látogatókat, majd Lillafüred gazdag szobrászati alkotásai között folytatódott a túra, ahol azok létrejöttét, történetét is megismerhették a túrázók.

Az út fontos állomása volt a hámori temetőben Herman Ottó sírja. A polihisztor halálának évfordulójához közeledve a Herman Ottó Múzeum, illetve a túrázók koszorút helyeztek el sírján.

Meghívott előadók:

Dr. Hajdú Ildikó művészettörténész, a Herman Ottó Múzeum munkatársa

Varga Éva szobrászművész

A túra-sorozat, a megtett útvonallal, a Herman Ottó Múzeum honlapján gazdag képanyag-illusztrációval került fel. <https://pelelak.hermuz.hu/muzeumi-vandorbot-2/>

Az eseményről a sajtóban megjelent írások az alábbi linken találhatóak:

<https://minap.hu/cikk/adventi-programok-herman-otto-muzeum-szervezeseben>

<https://minap.hu/cikk/suru-programokkal-teli-het-ele-neznek-kultura-irant-erdeklodok-miskolcon>

<https://minap.hu/cikk/herman-otto-muzeum-es-miskolci-galeria-programjai>

<https://minap.hu/cikk/adventi-programok-herman-otto-muzeum-szervezeseben>

<https://stayhappening.com/e/m%C3%BAzeumi-v%C3%A1ndorbot-6-medve-t%C3%BAra-E2ISTY7OFF5>

<https://www.travelo.hu/tura/20210526-magyarország-miskolc-hermann-otto-muzeum-turasorozat-bukk.html>

<https://www.eszakhirnok.com/2021/07/06/miskolc-nyari-fuvallat/>

<https://allevents.in/miskolc/m%C3%BAzeumi-v%C3%A1ndorbot-3-ny%C3%A1ri-fuvallat/200021206239523?ref=eventlist-cat>

<https://www.eszakhirnok.com/2021/06/11/bartok-plusz-pilinszky-plusz-en-programok-a-herman-ottoban-es-a-miskolci-galeriaban/>